

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
Delegatura w Częstochowie
ul. Mirowska 8, 42-217 Częstochowa
tel./fax (34) 365 16 38
e-mail: delegaturaczwa@wkz.katowice.pl

C.NR.5144.25.2024.DP
RPW/13414/2024

Częstochowa, dn. 21 .06.2024 r.
za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

POZWOLENIE Nr CZ/210/2024
na prowadzenie prac konserwatorskich i badań konserwatorskich przy
zabytku wpisanym do rejestru zabytków

Na podstawie art. 6 ust. 1, pkt 2 lit. a, art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 poz. 840), §12 ust. 1, ust. 2 pkt 1,2,3,4, ust. 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 02 sierpnia 2018 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 roku, poz. 81) oraz art. 104 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 775)

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach

po rozpatrzeniu wniosku Parafii Katolickiej p.w. św. Ap. Piotra i Pawła w Parzymiechach, reprezentowanej przez ks. Romana Szkopa- proboszcza, z dnia 04.06.2024 r. (data wpływu: 05.06.2024 r.) w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich przy strukturze i snycerce ołtarza głównego w kościele p.w. św. Ap. Piotra i Pawła w Parzymiechach

pozwala

na prowadzenie prac konserwatorskich oraz badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków ołtarz główny w kościele p.w. św. Ap. Piotra i Pawła w Parzymiechach (nr rej B-85/1-8/95 poz. 1)

1. polegających na:

- a) Wykonaniu wstępnych badań konserwatorskich mających na celu określenie stopnia i zasięgu zniszczeń oraz stanu zachowania wszystkich warstw technologicznych ołtarza;
- b) Zabezpieczeniu elementów obiektu możliwych do demontażu przed transportem. Transportem do pracowni konserwatorskiej;
- c) Oczyszczeniu całej powierzchni polichromii i złocień z kurzu i brudu za pomocą metody mechanicznej;
- d) Zabezpieczeniu i częściowym demontażu elementów dekoracyjnych w celu ułatwienia dostępu do powierzchni ołtarzowej jak również do samych dekoracyjnych elementów;
- e) Wykonaniu zabiegu dezynsekcji;
- f) Impregnacji utwardzającej strukturę drewna;
- g) Zdejmowaniu przemaalowań z partii ołtarza;
- h) Uzupelnieniu ubytków drewna w miejscach spękań i uszkodzeń;

- i) Kitowaniu ubytków i otworów po szkodnikach oraz uzupełnieniu gruntów z masy kredowej;
- j) Wzmocnieniu i podklejeniu odstępionych warstw złocień i srebrzeń;
- k) Przygotowaniu powierzchni detali rzeźbiarskich i snycerskich pod nowe złocenia i srebrzenia z zaznaczeniem partii pod poler i mat.;
- l) Położeniu nowych złocień i srebrzeń;
- m) Punktowaniu scalającym w miejscach przetarć i ubytków polichromii;
- n) Ponownym montażu elementów snycerskich;
- o) Utrwaleniu całej powierzchni polichromii werniksem;
- p) Ponownym montażu otłarza.

2. według dokumentacji:

„Program prac konserwatorskich i restauratorskich na wykonanie konserwacji otłarza głównego w kościele parafialnym pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Parzymiechach” 08.05.2024 r.

Opracowanego przez:

Konserwatora Dziej Sztuki mgr Joachima Nowackiego
Mistrza Rzemiosła Artystycznego Daniela Nowackiego

3. przy spełnieniu następujących warunków i obowiązków:

- a) kierowania pracami albo samodzielnego ich wykonania przez osobę spełniającą wymagania o których mowa odpowiednio w art.37a ust.1 i 2 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
- b) przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed rozpoczęciem prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby o której mowa w pkt.2a
  - imienia i nazwiska i adresu osoby o której mowa w pkt.2a
  - dokumentów potwierdzających spełnianie przez osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art.37a ust.1 i 2 ustawy
  - oświadczenia osoby o której mowa w pkt.2a , o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania.

4. oraz spełnieniu warunków dodatkowych:

- a) zawiadomienia o terminie rozpoczęcia i zakończenia prac
- b) zawiadomienia Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o terminie podjęcia określonych czynności związanych z wydanym pozwoleniem w terminie przynajmniej 3 dni przed rozpoczęciem tych prac (w celu przeprowadzenia komisji konserwatorskiej, podczas której ustalony zostanie sposób i zakres uzupełnień drewna, sposób opracowania estetycznego w oparciu o odkrytą kolorystykę warstwy polichromowanej /szypolen/ oraz czynności związanych z opracowaniem estetycznym elementów snycerki))
- c) niezwłocznego zawiadomienia Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac oraz badań konserwatorskich

- d) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac oraz opracowania wyników tych prac , w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków albo ministrowi w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac lub badań
- e) dokonywania odbioru końcowego wykonanych prac konserwatorskich z udziałem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

5. Pozwolenie jest ważne do dnia 31 grudnia 2027 roku.

UZASADNIENIE

Ołtarz drewniany późnobarokowy z około 1760 roku znajdujący się we wnętrzu kościoła p. w. św. Ap. Piotra i Pawła objęty jest indywidualną ochroną konserwatorską na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Częstochowie, nr PSOZ-5330/17/95, z dn. 22.06.1995r, pod nr rejestru B-85/1-8/95 poz. 1. W związku z tym zgodnie z obowiązującymi przepisami cytowanej na wstępie ustawy, wszelkie prace przy obiekcie wymagają pozwolenia WKZ (art. 6 ust. 1 Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania : ust. 2 zabytki ruchome będące w szczególności: lit. a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej; art. 7 Formami ochrony zabytków są: pkt 1wpis do rejestru zabytków, , art. 36 ust. 1 Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga: pkt 1 prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków; pkt 3 prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru). Ponadto prace winny być prowadzone zgodnie z warunkami cytowanego na wstępie Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W dniu 04.06.2024 r. (data wpływu 04.06.2024 r.) Parafia Katolicka p.w. św. Ap. Piotra i Pawła w Parzymiechach, reprezentowana przez ks. Romana Szkopa-proboszcza, zwróciła się do tut. organu z wnioskiem o wydanie pozwolenia na przeprowadzenie prac konserwatorskich przy strukturze i snycerze ołtarza głównego w kościele p.w. św. Ap. Piotra i Pawła w Parzymiechach. Do wniosku załączony został program prac konserwatorskich oraz wszystkie wymagane załączniki formalne.

Po dokładnej analizie programu prac oraz dokumentacji będącej w posiadaniu tut. organu, stwierdzono, że stan zachowania ołtarza głównego jest średni. Powierzchnia polichromowana jest zabrudzona, spękana, przemalowana, z ubytkami w złoczonej snycerze i detalu architektonicznym. Występują otwory po żerujących owadach, złuszczenia powłok malarskich, zabrudzenia, odpryski, zacieki

i pęknięcia. Detal rzeźbiarsko-snycerski, pozłocony schlagmetalem, jest mocno zaoksydowany. Relief snycerski jest mało czytelny, zatarty przez nakładane wtórnie warstwy. Oryginalne warstwy polichromii są miejscami przetarte i pokryte wtórnymi malaturami oraz pozłotami z kolejnych renowacji. Przed opracowaniem programu konserwatorskiego oceniono stan otłarza i wykonano analizy warstw technologicznych poprzez odkrywki sondażowe. Ustalono, że pierwotnie otłarz wykonano techniką szypolen z polerowanym gruntem oraz złoconym i srebrzonym detalem. Odkryte fragmenty są w dobrym stanie.

Przed przystąpieniem do prac konserwatorskich proponowane jest poszerzenie dotychczas wykonanych badań warstwicznych powierzchni oraz odkrywek na większych obszarach, aby zweryfikować obecność historycznych warstw i ocenić ich jakość i wartość.

Prace konserwatorskie przy otłarzu głównym będą obejmowały dezynsekcję i dezynfekcję elementów uszkodzonych przez owady, wzmocnienie i utwardzenie struktury drewna, naprawę i wymianę uszkodzonych fragmentów, wzmocnienie elementów snycerskich i rzeźbiarskich, uzupełnienie brakujących detali oraz przywrócenie pierwotnego estetycznego wyglądu powierzchni, w tym złoconych i srebrzonych detali oraz profili. Wszystkie przeprowadzone zabiegi będą dokumentowane fotograficznie i opisowo.

Zawarty w programie prac zakres jest zgodny z zasadami konserwatorskimi i pozytywnie wpłynie na ochronę i zachowanie wartościowego zabytku. Wykonanie tych działań przez osobę z odpowiednim doświadczeniem i wiedzą fachową, pozwoli na zminimalizowanie procesów degradacji i przywrócenie obiektu do jak najlepszego stanu zachowania. Głównym celem tych działań jest zachowanie walorów artystycznych i historycznych oraz zapobieżenie dalszej degradacji zabytku.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

POUCZENIE:

1. Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie. Odwołanie od decyzji wnosi się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej decyzji.
2. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach. Z dniem doręczenia Śląskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Katowicach oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Oświadczenie to nie może być cofnięte.
3. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu.
4. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji, chyba że decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności lub podlega ona natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy.

5. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania także gdy jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.
6. Organ odwoławczy może przeprowadzić na żądanie strony lub z urzędu dodatkowe postępowanie w celu uzupełnienia dowodów i materiałów w sprawie albo zlecić przeprowadzenie tego postępowania organowi, który wydał decyzję.
7. Jeżeli decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie, na zgodny wniosek wszystkich stron zawarty w odwołaniu, organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli przyczyni się to do przyspieszenia postępowania, organ odwoławczy może zlecić przeprowadzenie określonych czynności postępowania wyjaśniającego organowi, który wydał decyzję.
8. Organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające również wtedy, gdy jedna ze stron zawarła w odwołaniu wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy, a pozostałe strony wyraziły na to zgodę w terminie czternastu dni od dnia doręczenia im zawiadomienia o wniesieniu odwołania, zawierającego wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy.
9. Organ odwoławczy nie przeprowadza postępowania wyjaśniającego, o którym mowa powyżej, jeżeli przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy byłoby nadmiernie utrudnione.
10. Wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydania niniejszego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.
11. W razie stwierdzenia, że prace prowadzone są bez pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu, wojewódzki konserwator zabytków wyda decyzję wstrzymującą prace, badania, roboty lub inne działania przy zabytku, a następnie wyda decyzję nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, z określeniem terminu wykonania tych czynności, albo nakładającą obowiązek uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wstrzymanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku, przy czym wniosek o wydanie tego pozwolenia składa się w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia doręczenia decyzji, albo nakładającą obowiązek podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia wykonywanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku do zgodności z zakresem i warunkami określonymi w pozwoleniu, wskazując termin wykonania tych czynności.
12. W razie stwierdzenia, że prace zostały wykonane bez pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu, wojewódzki konserwator zabytków wyda decyzję nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, określając termin wykonania tych czynności, albo zobowiązującą do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazanym sposób i w określonym terminie.
13. Zgodnie z treścią art. 37a ust.1 , ust.2 i ust.3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
  - a) pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytków oraz która po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia lub po zaliczeniu szóstego semestru jednolitych studiów magisterskich przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust.2
  - b) w dziedzinach nieobjętych programem studiów wyższych, o których mowa w ust.1, pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która: posiada świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej oraz tytuł zawodowy albo wykształcenie średnie lub średnie branżowe i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach odpowiadających danej dziedzinie lub dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danej

dziedzinie oraz która co najmniej 4 lata brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru, do inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub innych zabytkach zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art.14a ust.2.

- c) przepisy ust.1 i 2 stosuje się do osób, które samodzielnie wykonują prace konserwatorskie, prace restauratorskie lub badania konserwatorskie, prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru

14. Zgodnie z treścią art. 37g.1. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich, badaniach konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniach architektonicznych, prowadzonych odpowiednio przy zabytku wpisanym do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanym do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, oraz badaniach archeologicznych, lub zatrudnienie przy tych pracach lub badaniach w muzeum będącym instytucją kultury, potwierdzają świadectwa, w tym dotyczące odbytych praktyk zawodowych, oraz inne dokumenty zaświadczające udział w tych pracach, badaniach lub robotach lub zatrudnienie przy tych pracach wydane przez kierownika jednostki organizacyjnej, na rzecz której te prace, badania lub roboty były wykonywane, albo przez osobę, pod której nadzorem były wykonywane, w tym zakresy obowiązków na stanowiskach pracy w muzeum będącym instytucją kultury, lub zaświadczenia wydane przez wojewódzkich konserwatorów zabytków

15. Uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie określonych w nim działań nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę lub dokonania zgłoszenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane oraz innych decyzji, opinii i uzgodnień wymaganych przepisami szczególnymi.

z up. ŚLĄSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW w Katowicach

mgr inż. arch. Aleksandra Janikowska-Perczak
Kierownik Delegatury w Częstochowie

Pobrano opłatę skarbową w wysokości 82 złotych za wydanie pozwolenia zgodnie z częścią III pkt 44 ppkt 2 załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 roku, poz.2111).

Otrzymują:

1. Ks. Proboszcz Roman Szkop, ul. Krzepicka 2,42-164 Parzymiechy
2. a/a x2

Do wiadomości

1. Śląski Wojewódzki Konserwator zabytków w Katowicach (EZD)
2. Diecezjalny Konserwator Zabytków, Kuria Metropolitalna w Częstochowie, Al. NMP 54, 42-200 Częstochowa

Osoba prowadząca sprawę: st. insp. Dominika Panaszek

Tel. 34 365-16-38

20.06.2024 r.